

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Hradec Králové

Inspekční zpráva

Masarykova obchodní akademie

17. listopadu 220, 506 11 Jičín

Identifikátor školy: 600 012 000

Zřizovatel: MŠMT ČR, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 - Malá Strana

Školský úřad Jičín, Denisova 1073, 506 01 Jičín

Termín konání orientační inspekce: 11. - 15. října 1999

Čj.	091 644/99-5005
Signatura	oi2ft201

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Masarykova obchodní akademie v Jičíně realizuje výuku ve studijním oboru 63 - 41 - M Ekonomika a podnikání formou denního studia. Ve školním roce 1999/00 navštěvuje školu celkem 250 žáků v devíti třídách. V současné době probíhá ve škole přístavba tělocvičny, šaten pro žáky a tří odborných učeben. Ředitelem školy je od roku 1990 Ing. Jiří Tajč.

Hodnocení kvality vzdělávání

Kvalita vzdělávání byla hodnocena z hlediska plánování výuky, podmínek výuky, organizace, forem a metod výuky, motivace a hodnocení, interakce a komunikace.

Český jazyk a literatura

V průběhu inspekce bylo zhlédnuto 12 vyučovacích hodin u všech vyučujících tohoto předmětu ve škole. Ve všech hodinách byla sledována kontinuita výuky předmětu mezi jednotlivými ročníky a v rámci předmětu střídání složky literární a jazykové včetně slohového výcviku.

Na základě provedeného porovnání učebního plánu s rozvrhem hodin v jednotlivých ročnících a z porovnání obsahu učebních osnov předmětu s obsahem předložených plánů a zápisů odučených hodin v třídních knihách vyplývá, že výuka probíhá v souladu s uvedenými učebními dokumenty. Globalizace všech tří složek předmětu je v tematických plánech respektována, v přímé vyučovací činnosti však převažují hodiny literární na úkor hodin jazykových. Jednotné tematické plány pro jednotlivé ročníky ve škole zpracovány nejsou, a proto existují rozdíly mezi ročníky ve výběru a zařazování jazykového učiva.

Z rozhovoru s vyučujícími i žáky bylo zjištěno, že od začátku letošního školního roku psali žáci jen jedno pravopisné cvičení či diktát, který však nebyl inspekci předložen. Závažné nedostatky v oblasti plánování a přípravy výuky shledány nebyly, hospitované hodiny byly připravené.

Hodiny byly vedeny učiteli s plnou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Učebny pro výuku jsou standardně vybaveny, světlé, udržované v pořádku. Výzdobu tříd tvoří nástěnka, případně reprodukce a mapy. Vyučující využívají při výuce učebnice a příručky z učitelské knihovny i z vlastních zdrojů, videokazety a audiokazety. Řadu textů i cvičení kopírují, didaktická technika byla použita ve dvou hodinách. Žáci si učebnice zajišťují sami. Žákovská knihovna se průběžně dle finančních možností doplňuje.

Výuka českého jazyka má tradiční styl. V hospitovaných hodinách převládaly klasické formy výuky – frontální výklad doprovázený metodou kladení otázek, práce s učebnicí, zápis do sešitů. Základem literárních hodin byl výklad vyučujících, naslouchání a četba literárních ukázek s porozuměním významu. V úvodu některých hodin vystoupili žáci s připravenými referáty. Hodiny mluvnické a slohového výcviku byly koncipovány zčásti jako opakovací a zčásti výkladové. V závěrečné fázi některých hodin chyběl časový prostor na shrnutí učiva i zpětnou vazbu pro jeho pochopení. Vyučující předvedli pedagogickou obratnost při ožívání výkladu kladením otázek, v průběhu hodiny poskytovali žákům informace pro jasný a logicky uspořádaný popis vysvětlované skutečnosti. Efektivita výuka byla ve dvou hodinách posílena funkčně zařazenými videoukázkami. Činnost žáků se v některých hodinách omezovala pouze na zápis poznámek, chyběla skupinová práce, úkoly s alternativními možnostmi řešení, metody aktivního učení. Korekci písemných projevů žáků není ze strany vyučujících věnována patřičná pozornost.

V úvodu hodin zopakovali vyučující společně se žáky nebo formou ústního zkoušení předchozí učivo. Při ústním zkoušení byly žákům kladeny otázky zaměřené na pamětní zvládnutí učiva a pochopení vztahů, vyučující byli objektivní, klasifikovali s odůvodněním. Motivační prvky byly zařazovány v průběhu výuky problémovými otázkami. Pozitivní posilování využívali vyučující zejména při hodnocení referátů žáků, analýza chyb následovala po ukončení ústního projevu. K sebehodnocení nebyli žáci vyzýváni.

Oblast interakce a komunikace byla při výuce realizovaná dohodnutými pravidly jednání. Komunikace žáků byla na průměrné úrovni. Mezi výrazná pozitiva všech hodin patřilo příjemné vystupování vyučujících a jejich kvalitní mluvní projev. Vztah žáků a vyučujících měl charakter vzájemného respektování.

Na základě uvedených skutečností hodnotí inspekce plánování a přípravu výuky dobře, podmínky pro výuku jako velmi dobré, organizaci, formy a metody výuky dobře, motivaci a hodnocení velmi dobře, interakci a komunikaci velmi dobře.

Celková úroveň výuky českého jazyka a literatury je velmi dobrá.

Společenskovědní předměty

V průběhu inspekce bylo sledováno 13 vyučovacích jednotek v prvních až třetích ročnících, ve kterých výuka společenskovědních předmětů probíhá. Hospitace se uskutečnily v předmětech dějepis, občanská výchova a hospodářský zeměpis vyučovaných dvěma pedagogickými pracovníky. Pro výuku dějepisu a občanské výchovy mají vyučující pedagogickou i odbornou způsobilost, k výuce hospodářského zeměpisu pouze pedagogickou způsobilost, což však nesnižovalo kvalitu výuky.

Kontrolou v třídních knihách bylo zjištěno, že dotace hodin hospitovaných předmětů je v souladu s učebním plánem a nebyly zjištěny zásadní nedostatky. Probírané učivo je obsaženo v učebních osnovách příslušného ročníku a v předložených tematických plánech. Základní výukové cíle si učitelé stanovují v souladu se standardy učiva. V předmětu občanská výchova je látka přizpůsobována kvalitě třídy a vychází z konkrétních problémů a reakcí na současnou situaci ve společnosti. Příprava akceptuje mezipředmětové vazby. V hospodářském zeměpisu jsou k aktualizaci učiva využívány referáty, které si žáci připravují samostatně, případně s pomocí literatury zapůjčené vyučujícím. Pro dějepis jsou k dispozici učebnice a odborná literatura, kterou si žáci mohou zapůjčit v žákovské knihovně. Pro problémové okruhy jsou připraveny videokazety. Škola je postačujícím způsobem vybavena literaturou, mapami a dalšími pomůckami. Vyučující čerpají také z vlastních materiálů a literatury.

Výukové cíle sledovaných hodin byly vhodně stanoveny s ohledem na kvalitu třídy. Kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky je zabezpečena.

V hodinách bylo využíváno individuální nebo frontální opakování a zkoušení. Práce ve skupinách byla zaznamenána v občanské výchově. V jedné hodině hospodářského zeměpisu byla zadána desetiminutová písemná práce s přísným dodržením stanoveného časového limitu. Motivačním prvkem byla objektivní a zdůvodněná klasifikace žáků při opakování. Hodnoceny jsou i zpracovávané referáty a úkoly plněné při skupinové výuce. Při skupinové výuce byly odpovědi žáků podrobně rozebírány a ve spolupráci se třídou učitelem korigovány. Zadané referáty vhodně navazovaly na probírané tematické celky. V průběhu výuky vyučující často kladli problémové otázky a vhodně aktualizovali probírané učivo.

Celkovou úroveň výuky a příjemnou pracovní atmosféru při výuce zvyšovala vysoká profesní úroveň obou vyučujících spojená s jejich zájmem o vyučované předměty.

V závěrečné fázi většiny sledovaných hodin ponechávali vyučující dostatek času na dotazy žáků, shrnutí a opakování učiva se zpětnou vazbou pro pochopení. Vhodně bylo využíváno

heuristicky řízeného rozhovoru s problémovými otázkami, především v občanské výchově. Dostatečný prostor pro vlastní vyjadřování žáků byl zaznamenán především při přípravě a prezentaci referátů. Oba učitelé mají přirozenou autoritu a kladný vztah k žákům. Přínosem je i jejich motivační schopnost pro vyvolání zájmu o probírané učivo a diskusi o něm. Interakce a komunikace byly bezprostřední, vycházely především z autority vyučujících, navozené pracovní atmosféry a vzájemné důvěry. Vztah žáků a vyučujících se jevil jako velmi dobrý.

Vhodně volené otázky a forma výkladu nového učiva vzhledem k znalostem a dosavadním zkušenostem žáků umožňovaly ve většině hodin dosažení stanoveného cíle efektivním způsobem. Velmi dobře byla zajišťována návaznost na již probrané učivo a to formou prověřování znalostí jednotlivých žáků, prací ve skupinách, zadáváním různých otázek z probraného učiva a jejich následným vyhodnocením. Jednotlivé vyučovací jednotky byly pečlivě připraveny a promyšleny.

Při hodinách prokazovali někteří žáci velmi dobré znalosti a schopnosti posuzovat danou problematiku z různých hledisek. Žáci projevovali o sledované předměty zájem a jejich celkové znalosti byly přiměřené nárokům vyučujících.

Výuka probíhala většinou v kmenových třídách, jejichž vybavení školním nábytkem je standardní. Psychohygienické podmínky z hlediska prostoru, estetické výzdoby, základního vybavení třídy a subjektivně posouzených světelných a tepelných podmínek byly v průběhu hospitací na běžné úrovni.

Kvalitní jsou záznamy žáků v sešitech. V průběhu hospitací nebylo zaznamenáno využívání zpětného projektoru nebo jiné didaktické techniky, ačkoli by tím došlo ve většině sledovaných hodin k dalšímu zefektivnění výuky.

Plánování a příprava výuky jsou hodnoceny velmi dobře, personální podmínky jsou velmi dobré, materiální podmínky jsou hodnoceny jako dobré, psychohygienické podmínky velmi dobré, organizace, formy a metody výuky, motivace a hodnocení jsou hodnoceny jako vynikající.

Celkové úroveň výuky společenských věd je velmi dobrá.

Matematika, hospodářské výpočty a statistika

Úroveň výuky jmenované skupiny předmětů sledovala inspekce ve 13 vyučovacích hodinách většiny tříd, kde jejich výuka probíhá a u všech vyučujících, kteří se na výuce těchto předmětů podílejí.

Porovnáním učebního plánu a předloženého rozvrhu inspekce zjistila soulad časové dotace všech jmenovaných předmětů v obou těchto materiálech. Předložené tematické plány obsahově korespondovaly s učebními osnovami. Plány obsahují časové dotace pro jednotlivé tematické celky, v matematice byly zpracovány podrobněji. Probírané učivo zapsané v třídních knihách bylo v souladu s tematickými plány. Obtížnost látky, která se týkala hlavně volby odpovídajících příkladů, byla přiměřená vzdělávacím cílům stanoveným učebními osnovami. Při výkladu nové látky vyučující respektovali pedagogickou zásadu postupného zvyšování obtížnosti a prohlubování učiva, čímž reagovali na někdy velmi rozdílnou úroveň žáků ve třídách. Návaznost nové látky na učivo probrané v předcházejících hodinách či na všeobecné znalosti žáků byla dodržována ve všech sledovaných hodinách. Kontinuita výuky matematiky mezi jednotlivými ročníky je zajištěna faktem, že tento předmět vyučuje pouze jedna vyučující a v jejích tematických plánech je tato návaznost zřejmá. Ve čtvrtém ročníku je do nabídky volitelných předmětů zařazena i volitelná matematika, kde mohou žáci v návaznosti na probrané učivo prohlubovat a doplňovat svoje matematické vědomosti a dovednosti.

V letošním školním roce však o tento volitelný předmět žáci neprojevovali zájem. Zbývající dva předměty z této skupiny se vyučují pouze v prvním, popř. ve druhém ročníku.

Výuka sledovaných předmětů probíhala v prostorných světlých čistých třídách s vyhovujícím a velmi zachovalým školním nábytkem. Také estetická úroveň tříd byla na velmi dobré úrovni. Jeden z pěti vyučujících sledovaných předmětů měl pouze pedagogickou, nikoliv však odbornou způsobilost. Ostatní vyučující měli odbornou a pedagogickou způsobilost pro výuku těchto předmětů (asi 90% vyučovaných hodin), což pozitivně ovlivnilo její úroveň. Při hodnocení psychohygienických zásad během výuky je za negativní zjištění pokládáno zařazení matematiky do rozvrhu na šestou a sedmou vyučovací hodinu, ojediněle rychlé tempo výkladu a procvičování probraného učiva v některých sledovaných hodinách. Podmínky výuky jsou pozitivně ovlivněny faktem, že při ní měli žáci ve všech sledovaných předmětech k dispozici doporučené vlastní učebnice a sbírky (ve většině případů vyhovující). Také vyučující mají k dispozici pro vlastní studium, přípravu a aktualizaci výuky různé odborné ekonomické časopisy, které jsou ve škole pravidelně odebírány. V učitelské knihovně je možno využívat statistické ročenky, vysokoškolská skripta s ekonomickým zaměřením ap.

Všechny sledované hodiny měly klasickou strukturu s frontálním pojetím práce vyučujícího se žáky. Chybělo využití dalších vyučovacích metod, které by výuku oživily, zvýšily aktivitu žáků a s tím související efektivitu hodin. Vyučující měli kultivovaný srozumitelný projev, účelná zpětná vazba byla součástí většiny vyučovacích jednotek. Časové rozložení jednotlivých fází vyučovacích hodin poskytovalo dostatek prostoru pro samostatnou práci žáků, pro upevňování a procvičování učiva. Učitelé málo využívali chybných postupů, řešení či odpovědí, které se objevily v průběhu vyučování, k důkladným rozborům těchto chyb a k jejich konfrontaci se správným řešením. Nedostatkem některých hodin byla absence částečného popř. úplného shrnutí učiva, někdy měla tato fáze hodin pouze formální charakter bez aktivního zapojení žáků. Využívání učebnic, dalších pracovních materiálů (popř. kalkulaček) bylo časté, žáci projevovali značnou zručnost a samozřejmost při práci s nimi a efektivita hodin byla tímto faktem značně posílena. Didaktická ani výpočetní technika nebyla v žádné z hodin využita. Ve většině hodin hospodářských výpočtů a statistiky byly uplatňovány mezipředmětové vztahy s dalšími ekonomickými předměty a byla zdůrazňována budoucí odbornost žáků. Často kladené problémové otázky nutily žáky k logickým úvahám a hledání matematických a ekonomických vazeb. Žáci mohli docházet k řešení jednotlivých matematických příkladů alternativními cestami, které byly s pomocí vyučující vzájemně rozebírány. Během výuky byl kladen velký důraz na přesnost a úplnost vyjadřování žáků a důslednost při analýzách jednotlivých příkladů z hlediska počtu a způsobu řešení při různých zadání. Kontrola čtvrtletních prací za školní rok 1998/99 prokázala pečlivost vyučující při výběru vhodných typů příkladů a její důslednost při analýzách těchto prací. Výuka byla z hlediska odborné správnosti i aplikace učiva na velmi dobré úrovni.

Motivačními prvky sledovanými při výuce byly především pochvala, povzbuzení, kladení vhodných problémových otázek a zdůrazňování souvislostí mezi získanými znalostmi žáků s jejich budoucí profesí. Také aktualizace a aplikace učiva v souvislosti s poznatky žáků z běžného života byly motivací pro vzbuzení zájmu o tyto předměty. Hodnocení žáků bylo objektivní, často však postrádalo podrobnější zdůvodnění klasifikace. Chybělo i sebehodnocení popř. skupinové ohodnocení žáka pro možnost získání kritického pohledu na vlastní znalosti. V hodinách pozorovaná zpětná vazba byla operativně využita pro zopakování již probraného základního učiva, u kterého vyučující zjistila nedostatky. Důsledně prováděné analýzy písemných prací jsou důležitým faktem pro uvědomění si vlastních chyb a efektivnější odstranění zafixovaných chybných postupů a řešení. Pouze v jedné hodině zůstala chybná řešení příkladů na tabuli neopravená. Motivačním prvkem pro vzbuzení zájmu o předmět je i

zadání matematické soutěže pro žáky středních škol a účast žáků v ní.

Atmosféra v hodinách byla přátelská a pracovní. Žáci nenarušovali průběh hodin nevhodným chováním či jinými nesouvisejícími činnostmi, avšak jejich často pasivní přístup k výuce vzájemnou komunikaci mezi nimi a vyučujícími značně omezoval. Někteří vyučující se snažili zaktivizovat žáky nejen při opakování a upevňování učiva, ale i jejich zapojením do výkladu nové látky vhodně volenými motivačními otázkami. Jejich snahy však v průběhu hodin někdy končily neúspěchem a rezignací na tento způsob komunikace. Vyučující v rámci komunikace dbali na správnost, přesnost a úplnost vyjadřování žáků nejen po stránce odborné, ale i spisovné. Často vyžadovali i slovní popis matematických postupů. Prostor pro diskusi byl vytvářen častým kladením problémových otázek a vyslechnutím všech návrhů na správné řešení zadaného úkolu.

Plánování a příprava výuky jsou hodnoceny jako velmi dobré, podmínky výuky jsou hodnoceny jako dobré, organizace, formy a metody výuky jsou hodnoceny jako velmi dobré, motivace a hodnocení při výuce jsou hodnoceny jako velmi dobré, interakce a komunikace jsou hodnoceny jako dobré.

Celková úroveň výuky této skupiny předmětů je velmi dobrá.

Odborné ekonomické předměty

V rámci inspekce bylo navštíveno celkem 14 hodin v předmětech ekonomika (EKO), účetnictví (UCE) a obchodní korespondence (OBK).

Výuka vychází ze schváleného a školou rozpracovaného učebního plánu. Ve všech sledovaných předmětech je celková hodinová dotace v průběhu studia zvýšena oproti minimu stanovenému učebním plánem (v ekonomice a v účetnictví celkem o 3 hodiny a v obchodní korespondenci o 1 hodinu). Tato úprava je v souladu s platnými předpisy. Posílení hodinové dotace u povinných předmětů je však částečně na úkor nabídky volitelných předmětů. Škola nabízí v tomto školním roce ve 3. a 4. ročníku celkem 10 hodin volitelných předmětů, v příštím školním roce se nabídka ještě sníží o dvě hodiny. Učební plán umožňuje až 22hodinovou dotaci volitelných předmětů.

Rozvržení učiva v průběhu studia odpovídá učebním osnovám. Učiteli zpracovávané tematické plány v podstatě zajišťují návaznost učiva mezi jednotlivými ročníky. Plány vycházejí ze schválených učebních osnov, jsou však poměrně stručné a heslovité. Z těchto důvodů nemohou jednoznačně zajistit, aby za určitých okolností (např. změna vyučujícího) nedocházelo k duplicitám ve výuce.

Výuku sledovaných odborných předmětů ve škole zajišťují pedagogové s odbornou i pedagogickou způsobilostí. Tato skutečnost se pozitivně odráží i v kvalitě výuky. Výjimkou je pouze předmět obchodní korespondence, kde je 8 vyučovacích hodin (21% z celkového počtu hodin OBK) zabezpečeno učiteli, kteří mají jen pedagogickou způsobilost k výuce.

Vyučované hodiny probíhají buď v klasických učebnách, které odpovídají všem estetickým i psychohygienickým požadavkům na výuku, nebo v dobře zařízených odborných učebnách výpočetní techniky a obchodní korespondence. Učebny výpočetní techniky jsou vhodně využívány při výuce EKO, UCE i OBK v hodinách, v nichž je probrané učivo procvičováno za pomoci počítačů a dobře zvolených výukových programů. V některých hodinách byly účelně využity učebnice, případně i další pomocné textové materiály. K vyšší efektivitě výuky by však přispělo i větší využití didaktické techniky a učebních pomůcek.

Zhlédnuté hodiny byly buď zaměřeny na vysvětlování nové látky nebo měly procvičovací

charakter. Ne všechny vyučovací jednotky měly jasně stanoveny výukový cíl. Náročnost probírané látky byla přiměřená schopnostem i věku žáků. Učivo na sebe logicky navazovalo, ve většině hodin však chybělo opakování minulé hodiny, které by mělo učitelům sloužit k ověření, zda žáci probrané učivo zvládli. Ve výuce byly používány klasické vyučovací metody, převládalo vysvětlování a řízený rozhovor. V řadě hodin chyběl dostatečný prostor pro vlastní práci žáků, didaktická technika byla využita pouze v hodinách věnovaných procvičování (výpočetní technika). Výrazně činnostní charakter výuky však většinou měly jen hodiny procvičovací, v nichž mohli žáci i v dostatečné míře aplikovat své teoretické poznatky a pracovat individuálně. I v těchto hodinách však zpravidla chyběla větší rozmanitost, střídání metod i forem výuky. Odborná úroveň výuky byla ve všech hodinách velmi dobrá.

Učitelé v hodinách většinou velmi dobře učivo aktualizovali, často se spolu se žáky snažili o jeho praktickou aplikaci a využívali mezipředmětových vztahů. Efektivně je k tomuto účelu ve škole využívána výpočetní technika. Ve větší míře by však měla být využívána průběžná a zejména vstupní motivace žáků. Hodnocení žáků při zkoušení bylo objektivní a zpravidla logicky učitelem zdůvodněné. Průběžné hodnocení však je využíváno spíše ojediněle, většina hodin rovněž postrádala shrnující závěr, který by zároveň umožnil učitelům ověřit, zda žáci podstatu probírané látky pochopili.

Verbální komunikace všech učitelů je na velmi dobré úrovni. Vyučující se většinou snaží vést žáky ke komunikaci a k vyjadřování vlastních názorů. Komunikativní schopnosti žáků však nejsou velké a je zapotřebí je systematicky rozvíjet a více žáky motivovat k aktivní práci v hodinách. Všechny sledované hodiny proběhly v prostředí, které se vyznačovalo vzájemnou důvěrou a spoluprací mezi žáky a učiteli.

Plánování a příprava výuky jsou hodnoceny jako velmi dobré, personální podmínky vzhledem k téměř stoprocentní odborné i pedagogické způsobilosti vyučujících jako vynikající. Velmi dobrou úroveň mají rovněž materiální a psychohygienické podmínky výuky. Organizace, formy a metody výuky jsou na průměrné úrovni. Dobře jsou též hodnoceny motivace, hodnocení a komunikace v hodinách.

Celková úroveň výuky odborných ekonomických předmětů je velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitel školy zpracoval koncepci práce na roky 1999 - 2004 formou výčtu stanovených cílů v jednotlivých oblastech činnosti školy. Vytyčené cíle jsou reálné, ale v řadě případů nekonkrétní a mají různou závažnost. V koncepci, se kterou nebyl pedagogický sbor v ucelené podobě seznámen, nejsou stanoveny priority.

Činnost školy v průběhu školního roku se řídí ročním plánem. Tento dokument zahrnuje údaje z minulého školního roku (např. přehled vyznamenaných a neprospívajících žáků, výsledky tříd apod.), časový harmonogram hlavních akcí školy ve stávajícím školním roce, personální zajištění výuky, počty žáků ve třídách a plán exkurzí a zájezdů. Plán nenavazuje na koncepci práce a není zpracován jako ucelený dokument, jímž by se komplexně mohla činnost školy v daném školním roce řídit. Postrádá rovněž analýzu uplynulého školního roku a vytyčení základních cílů pro rok stávající. Krátkodobé plány ve škole zpracovávány nejsou. Pro

zabezpečení jednotlivých akcí školy jsou v některých případech vypracovávány stručné zvláštní plány.

Výuka vychází z platného učebního plánu a je v souladu s rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení. Učební plán je školou rozpracován dle vyučovacích předmětů, týdenních hodinových dotací a ročníků. Toto rozpracování plně respektuje schválený učební plán. Vedení školy povoleným způsobem posílilo hodinovou dotaci některých povinných předmětů na úkor předmětů volitelných. Omezený počet volitelných předmětů neumožňuje vždy škole pružně reagovat na zájmy žáků a diferenciovat je v závislosti na jejich dalším případném studiu či různém uplatnění v praxi.

Plánování není ve škole pojato jako ucelený systém, zcela chybí plánování krátkodobé. Učební plán školy je rozpracován v souladu s platnými předpisy. Nabídka volitelných předmětů je omezená.

Plánování má ve škole průměrnou úroveň.

Organizování

Škola je zřízena jako příspěvková organizace a její organizační uspořádání vychází zejména z organizačního řádu školy, jehož součástí je i organizační schéma.

Organizační řád obsahuje část pedagogickou (zahrnuje třídní učitele, vyučující, předsedy předmětových komisí, správce počítačových sítí, správce odborných učeben, správce sbírek a výchovného poradce) a správní (zahrnuje administrativu tj. hospodářku, účetní, školníka, uklízečky, bezpečnostní technika a preventistu požární ochrany). Jako samosprávné orgány jsou uváděny odborová organizace, sdružení rodičů a studentská rada. Uvedená organizační struktura umožňuje účinné řízení inspektované školy.

Kompetence pedagogických a ostatních pracovníků jsou jasně vymezeny v pracovním řádu školy. Příslušné pravomoce jednotlivých pracovníků jsou uvedeny v pracovní náplni a předloženém podkladu s názvem Režim školy, povinnosti učitelů.

Dokumentace, která upravuje organizaci výchovně vzdělávací činnosti školy, je řádně vedena.

Ve škole jsou ustaveny a pracují dvě předmětové komise - všeobecně vzdělávacích předmětů a ekonomických předmětů, která má ještě sekci grafickou. Komise mají zpracovány roční plány činnosti, podle kterých se řídí v průběhu školního roku, případně se scházejí dle potřeby. Vedení školy využívá předané podnětné návrhy z jednání uvedených komisí, pedagogických rad, sdružení rodičů, případně studentské rady.

Potřebné informace jsou pracovníkům školy předávány na pedagogických radách a žákům především prostřednictvím třídních učitelů. Ve škole je zabezpečován informační systém vnitřní i vnější. Ve vnitřním systému jsou předávány informace na operativních poradách, pedagogických radách a na nástěnkách ve sborovně školy. Využívány jsou i školní rozhlas a nástěnky umístěné na chodbách školy. Zde jsou mimo jiné uváděny i aktuální změny rozvrhu na další den.

Vnější informační systém je zabezpečován články v místním tisku, dny otevřených dveří a případnou inzercí v tisku. Škola se pravidelně zúčastňuje výstavy středních škol. Ta je každoročně pořádána Úřadem práce v Jičíně, který při této příležitosti vydává informační příručku. Škola má vlastní stránky na Internetu, které obsahují úvod do její historie, informace o profilu absolventa, charakteru studia, zaměření výuky, mimoškolní činnosti a přijímacím řízením v příslušném školním roce.

Zákonní zástupci žáků získávají informace v první části rodičovského sdružení buď rozhlasem od ředitele školy (pokud se jedná o informace pro všechny třídy a ročníky), nebo přímo od

třídních učitelů, kteří obdrží zadanou osnovu na pedagogické radě. V případě závažných přestupků nebo výukových problémů žáků jsou rodičům informace předávány písemnou formou včetně případného pozvání na jednání do školy. Spolupráce s rodiči je na dobré úrovni. Pro zpětnou vazbu je absolventům školy předáván dotazník, kterým škola sleduje jejich umístění na trhu práce.

Ochrana osobních dat žáků i učitelů je ve škole řádně zabezpečena.

Organizace výuky odpovídá závazným právním předpisům. Výuka je zahájena v 7:45 hod., dopolední přestávky jsou desetiminutové, odpolední pětiminutové. Mezi třetí a čtvrtou je zařazena přestávka dvacetiminutová.

Případné podněty a připomínky pracovníků jsou předmětem jednání porady vedení. Podnětné a reálné návrhy jsou uváděny v praxi. V opačném případě je navrhovateli zdůvodněna jejich neprostopustnost. Podněty a připomínky orgánů státní správy a samosprávy a dalších partnerů k činnosti školy nebyly zaznamenány.

Kvalita i funkčnost organizačního a informačního systému školy je hodnocena velmi dobře.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitel školy má zpracována kritéria pro přiznání nadtarifních složek mzdy, jejichž přidělování je dostatečně diferencováno (správcovství sbírek a místností, pracovní výsledky při plnění pracovních úkolů, výuka v nedělených třídách, náročnost předmětů, funkce pracovníků atd.) S danými kritérii, která jsou součástí mzdových dokladů a předpisů, byli pracovníci seznámeni a jsou vyvěšena ve sborovně.

Operativní řízení školy je zabezpečováno systémem porad. K zadávání úkolů jednotlivým pracovníkům a k jejich následnému vyhodnocení slouží operativní porady, nichž jsou pořizovány písemné zápisy s dobrou vypovídací hodnotou. Úkoly dlouhodobějšího charakteru jsou součástí Plánu práce na školní rok 1999/2000.

Dílní pokyny, které souvisejí s běžným životem školy, jsou vyučujícím sdělovány zpravidla ústní formou. Pracovní písemný pokyn je vypracován v případě, že úkol zajišťuje více pracovníků. Pravidelné sledování a průběžnou kontrolu plnění jednotlivých činností provádí vedení školy, které v případě negativního zjištění řeší problém nejprve osobním rozhovorem s vyučujícím.

Odbornosti vyučujících je ve škole využíváno adekvátním způsobem, vedení školy zároveň vstřícně podporuje iniciativu a dobré nápady vyučujících.

Z rozhovoru s vyučujícími dále vyplynulo, že dle časových možností je jim umožňována účast na různých přednáškových akcích a seminářích. K zajímavým podnětům ze strany jedné vyučující patří účast žáků školy na projektech probíhajících v rámci programu I*EARN (komunikace se studenty různých zemí přes síť Internet). Již pravidelně organizují vyučující kulturní zájezdy.

Částečné sebehodnocení práce školy se objevuje ve výročních zprávách, případně i v příspěvcích do tisku.

Vedení a motivování pracovníků je hodnoceno jako velmi dobré.

Kontrolní mechanismy

Kontrolní systém školy není rozpracován v žádném písemném materiálu. Nejsou tedy systematicky pojmenovány oblasti kontroly ve škole, jejich četnost a rozsah.

Kontrolní činnost je rozdělena převážně mezi ředitele školy a zástupce ředitele školy, který ji má zahrnutou v písemně zpracované náplni své práce. Dle vyjádření vedení školy je kontrola v různých oblastech prováděna pravidelně (kontrola úklidu ve škole, pořádku ve třídách a bezpečnosti žáků o přestávkách, kontrola prospěchu, absence a chování žáků, hospodaření školy ap.) i nepravidelně bez určitého systému (kontrola pedagogické dokumentace, kontrola výchovně vzdělávacího procesu prostřednictvím hospitační činnosti ap.).

Její písemná doložitelnost je minimální, takže analýzu výsledků kontrol nelze využít jako podkladový materiál při zpracování plánů školy pro další období popř. pro hodnocení pracovníků školy, v jejichž kompetenci a zodpovědnosti jsou kontrolované oblasti.

Inspekci byly předloženy hospitační zápisy ředitele školy i jeho zástupce za loňský a letošní školní rok, výstupy z kontrol třídních knih v počítačovém zpracování, rozpisy dozorů jednotlivých vyučujících o přestávkách, zápisy z klasifikačních porad, které kontrolují a hodnotí prospěch, absenci a chování žáků, dále čtvrtletní písemné informace o čerpání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu dle jednotlivých položek. Kontrola výsledků výchovně vzdělávacího procesu ve škole byla částečně zajištěna v uplynulém školním roce povinnou účastí v Sondě Maturant 99 i účastí žáků druhých ročníků v testech SCIO v různých předmětech (výsledky tohoto testování byly předloženy).

Další instituce, které prováděly v uplynulém školním roce kontroly ve škole, jsou Okresní správa sociálního zabezpečení Jičín, Finanční úřad v Jičíně a Česká školní inspekce. Žádná z těchto institucí ve svých písemných výstupech o kontrole ve škole nekonstatovala závady a nedostatky.

Inspekce se podrobněji zabývala hospitační činností ředitele školy a jeho zástupce za uplynulý i letošní školní rok. Z předložených hospitačních záznamů i z rozhovoru s výše jmenovanými pracovníky vyplývá, že kontrola úrovně výchovně vzdělávacího procesu ve škole realizovaná touto formou není systematická z hlediska kontroly práce všech pedagogických pracovníků, kontroly úrovně výuky jednotlivých předmětů či skupin předmětů popř. kontroly určitých jevů v tomto procesu. Její menší četnost neumožňuje následnou kontrolu závěrů a doporučení zaznamenaných v hospitačních záznamech. Ty jsou vedeny ve většině případů pečlivě, popisují jednotlivé jevy (práce s učebnicemi, aktivita žáků, hodnocení žáků ap.), klady a zápory výchovně vzdělávacího procesu a zahrnují závěry stvrzené podpisy hospitujícího a vyučujícího.

Analýzy několika hospitovaných hodin prováděné ředitelem školy popř. jeho zástupcem, kterým byla inspekce přítomna, byly většinou velmi stručné a zdůrazňovaly především zjištěná pozitiva výchovně vzdělávacího procesu. Podrobnější byla analýza pouze u předmětů, které korespondovaly s odborností výše jmenovaných pracovníků. Ucelenější a systematictější pohospitační rozbor hodin byl prováděn ředitelem školy.

Kontrolní systém ve škole je i přes absenci jeho rozpracování v písemné podobě a malou doložitelnost výstupů z kontrol v některých oblastech funkční a je inspekci hodnocen jako dobrý.

Hodnocení kvality řízení

Řízení školy je z větší části založeno na osobním styku vedení školy s učiteli a se žáky, což má za následek nižší prokazatelnost jednotlivých řídicích aktů. Chybí i větší systematickost a funkční využití analýzy činnosti školy v uplynulém období.

Kvalita řízení školy má průměrnou úroveň.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Zřizovací listina školy z 20. prosince 1991 a poslední dodatek ke zřizovací listině z 30. 11. 1998 čj. 32 750/98-21,
- Rozhodnutí o zařazení Masarykovy obchodní akademie v Jičíně do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané MŠMT ČR dne 31. 12. 1998 pod čj. 35 431/98-21,
- rozpracovaný učební plán školy na roky 1999/00 a 2000/01,
- jmenovací dekret ředitele školy Ing. Jiřího Tajče vystavený MŠMT ČR dne 29. 8. 1996 pod čj. 24 700/96-60,
- MOA Jičín - koncepční záměr na období 1999 - 2004 z 31. srpna 1999,
- Plán práce školy pro školní rok 1999 - 2000,
- personální dokumentace učitelů školy,
- přihlášky žáků ke studiu a protokol o přijímacím řízení pro školní rok 1999/00,
- Výroční zpráva Masarykovy obchodní akademie v Jičíně za školní rok 1998 - 1999,
- třídní knihy, třídní výkazy a rozvrh hodin pro školní rok 1998/99 a 1999/00,
- záznamy z pedagogických rad a pracovních porad ve školním roce 1998/99 a 1999/00,
- pedagogické dokumenty studijního oboru 63 - 17 - 6 Obchodní akademie vydané MŠMT ČR dne 24. června 1994 pod čj. 19 295/94-23,
- Standard odborného vzdělávání pro obchodní akademie schválený MŠMT ČR dne 25. srpna 1998 pod čj. 25 028/98-23,
- Organizační řád školy ze dne 2. listopadu 1996,
- Pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení vydaný MŠMT ČR pod čj. 16969/96-42 ze dne 15. dubna 1996,
- Režim školy, povinnosti učitelů ze dne 2. září 1996,
- pracovní náplň zástupce ředitele školy ze dne 2. září 1999,
- rozvrh dozorů pedagogických pracovníků OA Jičín o přestávkách pro školní rok 1999/00,
- hospitační záznamy ředitele školy a zástupce ředitele školy za školní roky 1998/99 a 1999/00,
- záznamy z klasifikačních porad OA Jičín ve školním roce 1998/99,
- čtvrtletní práce z matematiky ze všech tříd za školní rok 1998/99,
- tematické plány vyučujících sledovaných předmětů ve školním roce 1999/00,
- počítačové zpracování závěru kontroly třídních knih z října 1999,
- písemné výstupy z kontrol, které proběhly ve škole v uplynulém a letošním školním roce (Protokol o kontrole Okresní správy sociálního zabezpečení Jičín ze dne 23. března 1999, Zpráva o výsledku kontroly Finančního úřadu v Jičíně ze dne 27. srpna 1999, Inspekční zpráva ČŠI ze dne 25. června 1999 pod čj. 092 76/98-5033),

- protokol o písemné maturitní zkoušce a písemné maturitní práce z českého jazyka ve školním roce 1998/99,
- slohové práce z českého jazyka vypracované ve školním roce 1998/99,
- Směrnice k mimoškolním akcím ze dne 2. září 1996,
- Vnitřní platový předpis ze dne 3. září 1995,
- podkladová inspekční dokumentace.

ZÁVĚR

Masarykova obchodní akademie v Jičíně plní svou výchovně vzdělávací funkci. Škola má odpovídající zázemí pro výběr žáků s potřebnými předpoklady ke studiu. Velmi dobré materiální i personální podmínky pro práci jsou základem kvalitní výuky sledovaných předmětů. Řízení školy vykazuje určité rezervy zejména v oblasti plánování a kontroly.

Zásadní pozitiva v práci školy:

- příkladné personální zabezpečení výuky,
- využívání výpočetní techniky při výuce některých odborných ekonomických předmětů,
- dostatečný časový prostor pro samostatnou práci žáků v hodinách, rozvoj logického myšlení žáků a podpora alternativních řešení při výuce matematiky,
- důslednost při analýzách čtvrtletních prací z matematiky.

Zásadní negativa v práci školy:

- nekomplexnost ročního plánu činnosti školy a absence krátkodobého plánování,
- převažující frontální pojetí výuky s malým využitím aktivizačních metod a forem práce, nízké využívání didaktické techniky ve výuce,
- absence kontrolního systému ve škole a chybějící písemné výstupy z kontrol realizovaných vedením školy,
- nekontrolované zápisy žáků v sešitech,
- malý prostor věnovaný jazykovému učivu a slohovému výcviku v hodinách českého jazyka a literatury.

Doporučení:

- při zpracovávání koncepce školy se zaměřit na zásadní a konkrétní cíle v jednotlivých oblastech činnosti školy a koncepci projednat s pedagogickým sborem,
- vytvářet komplexní roční plán činnosti školy v návaznosti na vypracovanou koncepci a využívat krátkodobé plánování při řízení,
- zpracovat písemný materiál systemizující kontrolní činnost ve škole, který by pojmenovával jednotlivé oblasti kontroly, její četnost a rozsah, realizovat písemné výstupy ze všech kontrol a jejich analýz využívat pro další činnost školy,
- zvýšit četnost hospitační činnosti tak, aby mohla být prováděna kontrola plnění závěrů a doporučení z předešlých hospitací,

- při výuce matematiky ve všech ročnících akceptovat doporučení učebních plánů dělit třídu alespoň v jedné z hodin zařazených do rozvrhu, nezařazovat výuku matematiky v rozvrhu na šestou a sedmou vyučovací hodinu,
- více využívat didaktickou techniku při výuce všech předmětů z důvodů zefektivnění vyučovacího procesu,
- omezit frontální pojetí výuky ve prospěch aktivizujících metod o forem práce se žáky, poskytovat větší prostor pro ústní jazykový projev žáků a jejich tvořivý přístup k výuce,
- více využívat práci s chybou a vzájemné hodnocení a sebehodnocení žáků,
- sjednotit tematické plány pro jednotlivé ročníky,
- důsledně kontrolovat a opravovat všechny písemné projevy žáků,
- při výuce českého jazyka a literatury věnovat odpovídající pozornost jazykovému učivu a klást větší důraz na rozšiřující a prohlubující jazykové poznatky a slohový výcvik.

Celkově je práce školy hodnocena jako velmi dobrá především vzhledem k nadprůměrnému hodnocení kvality vzdělávací činnosti.

Při inspekci nebylo zjištěno neefektivní vynakládání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Ing. Tomáš Hrubý	Hrubý v. r.
Členové týmu	Mgr. Jaroslav Kadlec	Kadlec v. r.
	Mgr. Jana Kocábová	Kocábová v. r.
	PaedDr. Markéta Stuchlíková	Stuchlíková v. r.

V Hradci Králové dne 11. listopadu 1999

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 15. listopadu 1999

Razítko

Ředitel školy

Ing. Jiří Tajč

Podpis

Ing. Jiří Tajč v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	30. listopadu 1999	092 210/99-5033
Zřizovatel	30. listopadu 1999	092 211/99-5033

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
26. 11. 1999	092 116/99-5033	Připomínky byly vzneseny

